

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Силабус

Ступінь вищої освіти	Магістр	Форма навчання	Інституційна	Навчальний рік/семестр	2023/2024 3
Назва навчальної дисципліни	Демократичне управління освітою				
Кафедра	Педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти				
Освітня програма	Управління закладом освіти				
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 4/120 Лекції: 20/6 Практичні (семінарські) заняття: 18 Лабораторні заняття: - Самостійна робота: 82/114				
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Силадій Іван Михайлович – доктор педагогічних наук, професор кафедри. ivan.siladiy@kmf.org.ua				
Пререквізити навчальної дисципліни	Соціальна філософія, Менеджмент в освіті, Професійні компетентності керівника закладу освіти				
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	<p>Мета викладання освітнього компонента «Демократичне управління освітою» - навчання освіти в Україні на демократичних засадах, який передбачає децентралізацію, регіоналізацію в управлінні освітою, автономізацію освітніх закладів у вирішенні основних питань діяльності, поширення альтернативних (приватних) освітніх закладів, перехід до державно-громадської системи управління освітою (участь батьків, громадськості, церкви), співробітництво учитель-учень, викладач-студент у освітньому процесі.</p> <p>Основні завдання є отримання достовірних наукових знань з демократичного управління освітою на виклики глобалізованого світу, дискурсна основа демократизації освіти, демократичні традиції та інновації в системі управління освітою України, демократична освіта для майбутніх педагогів, панівні моделі демократизації управління у викликах глобалізації, підготовка управлінських кадрів для системи державно-громадського управління освітою, компетентності управління у діяльності педагога-менеджера, ретроспективний аналіз демократичної освіти та управління.</p> <p>ПРН: 2,3,5,6,7,8,11, 12,14,15</p> <p>Володіння сучасними знаннями в галузі освіти/педагогіки, уміння поєднувати фахові знання та методологічну складову соціальної філософії, розуміти формування засад соціальних проєктів.</p> <p>Здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу.</p> <p>Організувати освітній процес на основі тьюторингу, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти</p>				

навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

Планувати та організовувати діяльність освітньої організації/закладу освіти в стратегічному та функціональному розвитку.

Використовувати технології виховної діяльності та розвитку творчої особистості.

Розуміти роль культури управління та поняття корпоративної культури, управлінської етики та її складові, імідж освітньої організації та імідж його керівника, застосовувати комунікаційні навички управління з педагогічної етики, мовної політики, полікультурності і різноманітності регіону.

Вміти застосовувати сучасні тенденції, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних питань демократичного управління закладами освіти.

Вміти застосовувати на практиці знання та функції управління, методи і засоби управління, навчання та виховання, впровадження новітніх технологій у закладах освіти та їх підрозділах.

Передбачати самостійне розв'язання складної задачі, розуміння ситуацій у напрямках управління та організації теоретичного і практичного навчання з орієнтирами на гармонійне поєднання теоретичного навчання здобувачів і безпосередньої роботи на базах практичного навчання.

Додаткові.

Розуміти демократичні цінності глобалізованого світу, потребу у новітніх підходів до освіти як основного механізму підготовки людини до життя у майбутньому демократичному суспільстві.

Знати системи управління освітою у країнах Європи, системність управління освітою в умовах демократизації освіти та креативного мислення навчання впродовж життя.

Загальні компетентності 1,2,4,6,8.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Знати національні традиції, демократичні методи управління, встановлення партнерських взаємин з громадськими організаціями, підвищення творчої свободи.

Здатність діяти соціально відповідально до ефективної комунікації і міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп міжнародного рівня.

Професійні компетентності 1,5,8,11,13

Здатність проектувати і досліджувати освітні програми, системи, розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість, застосовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення в освіті.

Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Здатність формувати професійні якості та демонструвати їх в процесі демократичного управління людьми, мовної політики, полікультурності і різноманітності регіону.

Здатність аналізувати й структурувати проблеми освітньої організації/закладу освіти, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Тематика лекційних занять.

Розділ 1. Теоретичне та методичне обґрунтування демократизації освіти.

Тема 1. Демократизація освіти на виклики глобалізованого світу.

Тема 2. Дискурсна основа демократизації освіти.

Тема 3. Традиції та інновації в системі управління освітою України.

Тема 4. Демократична освіта для майбутніх педагогів.

Розділ 2. Система формування професійної компетентності управління демократичної освіти.

Тема 1. Панівні моделі управління освітою у викликах глобалізації.

Тема 2. Підготовка управлінських кадрів для системи державно-громадського управління освітою.

Тема 3. Компетентності управління у діяльності педагога-менеджера.

Тема 4. Ретроспективний аналіз демократичної освіти та управління.

Теми семінарських занять.

1. Поняття і суть демократизації освіти.

2. Напрями демократизації управління у сфері освіти.

3. Основні принципи демократизації освіти.
  4. Тенденції та модернізація демократизації освіти в епоху глобалізації.
  5. Ринкові механізми управління освітньої системи.
  6. Поняття педагогічного дискурсу у сучасних наукових дослідженнях.
  7. Кластери сучасних дефініцій дискурсу.
  8. Дослідження предмету власної педагогічної спеціалізації.
  9. Вдосконалення методичної майстерності.
  10. Наукова активність спроможності педагога.
  11. Конкретні приклади діяльності педагога-новатора.
  12. Сутність державно-громадського управління освітою.
  13. Охарактеризувати модель управління освітою у радянські часи.
  14. Успішні освітні системи західних країн.
  15. Напрями демократизації управління освіти у 90-х роках ХХ століття в Україні.
  16. Тенденції управління розвитком у перехідний період демократичної освіти.
  17. Демократичні процеси наукового дослідження видатних вчених ХХІ ст. України.
  18. Модернізація системи демократичного управління освітою.
  19. Вплив факторів на розвиток державно-громадського управління освітою.
  20. Роль громадських формувань на демократичне управління освітою.
  21. Ключові компетентності менеджменту у діяльності педагога.
  22. Компетентності педагога/менеджера за функціями управління.
  23. Застосування методів морально-психологічної мотивації.
  24. Ретроспективний аналіз демократичної освіти.
  25. Децентралізація управління в українському суспільстві.
- Самостійна робота здобувача.**
1. Науково-методологічні напрямки дискурсу.
  2. Назвати специфіку інституційного дискурсу.
  3. Особливості педагогічного дискурсу.
  4. Основні технології та напрями педагогічного дискурсу.
  5. Типології педагогічного дискурсу.
  6. Конститутивні ознаки педагогічного дискурсу.
  7. Суперечності в системі педагогічного дискурсу.
  8. Гармонізації комунікативного педагогічного дискурсу.
  9. Ресурси сучасного етапу розвитку педагогічного дискурсу.
  10. Стимули педагогічного дискурсу в сучасному українському суспільстві.
  11. Інституційний дискурс як сфера професійного спілкування.
  12. Педагогічний дискурс у структурі інноваційних процесів.
  13. Переваги і недоліки державо-центристського, адміністративно-командного управління освітою.
  14. Основні моделі демократичного управління освітою в провідних країнах світу.
  15. Демократичні традиції та інновації в системі управління освітою України.
  16. Відносини між державними інстанціями, громадськістю та педагогічними працівниками країн німецького впливу.
  17. Французькі принципи централізованої моделі управління державним сектором освіти.
  18. Ліберальна освітня політика Великої Британії.
  19. Тенденції в управлінні освітою США.
  20. Громадсько-державний тип управління освітою у країнах східної Європи.
  21. Характеризувати систему освіти Литовської Республіки.
  22. Демократичні підходи до управління освітньою системою.
  23. Соціальний запит на вивчення курсу демократії.
  24. Особливості навчання демократії студентів педагогічних університетів.
  25. Громадянська компетентність педагога.
  26. Демократичні цінності студентів педагогічних університетів.
  27. Фактори формування демократичних цінностей студентської молоді.
  28. Застосування інформаційних технологій та ефективність їх використання.
  29. Механізмом наукового та професійного зростання педагога.
  30. Умови розвитку стратегії національної системи освіти в Україні.
  31. Створення диверсифікованої демократичної державно-громадської системи управління освітою.
  32. Особливості управління загальноосвітнім навчальним закладом.
  33. Професійна готовність директора закладу освіти до управлінської діяльності.
  34. Ефективність впровадження системи навчання впродовж життя.
  35. Підвищення управлінської грамотності і компетентності батьківської громадськості.

	<p>36. Комунікація керівника з представниками органів місцевого самоврядування.</p> <p>37. Функції управління у громадських об'єднаннях.</p> <p>38. Суб'єкти державно-громадського управління освіти.</p> <p>39. Специфіка діяльності директора в умовах державно-громадського управління.</p> <p>40. Сутність визначень менеджера освіти.</p> <p>41. Шляхи модернізації демократичної освіти.</p> <p>42. Удосконалення державного управління вищою освітою в контексті європейської інтеграції.</p> <p>43. Демократизація освітніх технологій.</p>
--	---

<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Освітні досягнення магістрантів з освітнього компонента «Демократичне управління освіти» оцінюються за кредитно-накопичувальною системою, в основу якої покладено принцип звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня компетентності, знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5" style="text-align: center; vertical-align: middle;">зараховано</td> </tr> <tr> <td>82-89</td> <td>B</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">добре</td> </tr> <tr> <td>74-81</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>64-73</td> <td>D</td> <td rowspan="2" style="text-align: center;">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60-63</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35-59</td> <td>FX</td> <td>Незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>F</td> <td>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> <p>До заліку (іспиту) допускаються студенти, які відвідували лекційні та семінарські заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, виконали запропоновані реферативні роботи, і накопили 60 балів на протязі одного семестру. Важливою передумовою допуску до заліку є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.</p> <p>У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу «Демократичне управління освіти» застосовуються такі методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, дискурс; - методи письмового контролю: письмове тестування, контрольна робота, реферат, демонстрація; - методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз. 	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку	90-100	A	відмінно	зараховано	82-89	B	добре	74-81	C	64-73	D	задовільно	60-63	E	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку																										
90-100	A	відмінно	зараховано																										
82-89	B	добре																											
74-81	C																												
64-73	D	задовільно																											
60-63	E																												
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										

<p>Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності. Види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача. Положення про академічну доброчесність в ЗУІ. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ.</p> <p style="text-align: center;">Методичне забезпечення</p> <ul style="list-style-type: none"> - підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання; - плани-конспекти лекцій, семінарських та практичних занять; - індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів; - мультимедійні презентації до навчальних занять; - навчальні відеофрагменти лекцій, практичних, виховних заходів у закладах освіти.
<p>Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси</p>	<p>Літературні джерела</p> <p>Основна.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Монографія. С36 Глобалізація системи освіти: механізми демократичної модернізації / І.М. Силадій. – Ужгород: РІК-У, листопад 2020 - 376 с. 2. Зелінська Н. С. Розбудова нової моделі адміністративно-територіального устрою України на принципах багаторівневості // Багаторівневе управління (multi- level governance) в умовах модернізації публічної влади і становлення демократичного врядування в Україні : колективна монографія / за аг.ред. Приходченко Л. Л. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. С.308-314. 3. Каленюк І. С. Сучасні ризики розвитку вищої освіти в Україні / І. С. Каленюк, О. В. Куклін, В. А. Ямковий // Економіка України. – 2015. – № 2 (639) – С. 70 – 83. 4. Буднік О. Б. Проблема формування демократичних цінностей майбутніх фахівців / О. Б. Буднік // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 210–213. 5. Панасюк Н. Роль та місце управління якістю освіти в системі загального менеджменту / Н. Л. Панасюк // ScientificJournal «ScienceRise». Сер.: Педагогічні науки. – 2015. – № 4/5(9). – С. 18- 21. 6. Береза В. Демократизація суспільних відносин як головна умова функціонування політичної системи і просвітництва [Електронний ресурс] / Вадим Береза // Вісник інституту розвитку дитини. Серія. Філософія. Педагогіка. Психологія : збірник наукових праць. Вип. 37 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова ; [редкол. В. П. Андрущенко [та ін.]. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 37. – С. 10–17. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?... 7. Попова М. Ф. Децентралізація влади як механізм розвитку громад / М. Ф. Попова // Актуальні проблеми політики. – 2015. – Вип. 54. – С. 258–264. 8. Гройсман В. Навіщо нам децентралізація? [Електронний ресурс] / Володимир Гройсман // Українська правда. – 2015. – 22 червня. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/articles/2015/06/22/7072007/ 9. Губерська Н. Л. Державне регулювання вищої освіти в умовах демократизації публічних відносин в Україні / Н. Л. Губерська // Право і суспільство. – 2015. – № 2 (27). – С.153– 158. 10. Шелюк Л. Громадянська освіта: проблеми впровадження / Людмила Шелюк // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. – 2014. – Вип. 33. – С. 5–11. <p>Допоміжна.</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Москалик Г. Ф. Комунікація в умовах модернізації освіти: педагогічний дискурс / Г. Ф. Москалик // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2014. – № 1. – С. 28 – 34. 12. Строміло А. Ретроспективний аналіз поняття «ненасильство» у контексті виховання студентів комерційних технікумів / А. Строміло // <u>Проблеми підготовки сучасного вчителя</u>. — 2014. — № 9(2). — С. 214-221. 13. Шевченко А. А. Національно-культурні цінності у контексті сучасних тенденцій розвитку України / А. А. Шевченко // <u>Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури</u>. — 2014. — Вип. 32. — С. 209-216.

14. Віднічук М. Науково-методичний супровід фахового зростання педагога на засадах компетентнісного підходу / М. Віднічук // Нова педагогічна думка. — 2014. — № 3. — С. 5-8.
15. Тарсенко Т. Проблема децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування в Україні / Тетяна Тарасенко // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2014. — 2(21) . — С. 277–286.
16. Шелюк Л. Громадянська освіта: проблеми впровадження / Людмила Шелюк // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. — 2014. — Вип. 33. — С. 5–11.
17. Кобрій О.М Розвиток ідеї демократизації змісту педагогічної освіти вчителя впродовж другої половини ХХ ст. / Кобрій О.М., Брода М.В. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Педагогіка, соціальна робота. — 2014. — Вип. 30. — С. 57-61.

Електронні джерела.

18. Яковець В. Глобалізаційні виклики і стратегічні цілі реформування освіти України / В. Яковець // [Електронний документ] Теорія та методика управління освітою : Електронне наукове фахове видання. — 2014. — № 3. — Режим доступу: [umo.edu.ua>images/content/nashi_vydanya...osvit/v...](http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya...osvit/v...)
19. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/71/_v_galuzi_osviti1/ukr_kanad_pr1/
20. Квіт С. Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ [Електронний ресурс] / Сергій Квіт // Українська правда. — 27.01.2015. — Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/01/27/7056516/>
21. Полтавцев О. Г. Формування громадянських компетентностей в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / О. Г. Полтавцев // Народна освіта : електронне наукове фахове видання. — 2015. — Випуск № 2 (26). — Режим доступу: http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3415
22. Оліфіра Л. Професійна управлінська компетентність керівників вищих педагогічних навчальних закладів I–II рівнів акредитації як чинник якості освіти / Л. Оліфіра // Теорія та методика управління освітою. — 2014. — № 1(14). — Режим доступу : <http://umo.edu.ua/katalogh-vidanj/electronic-journal-the-theory-and-methods-of-educational-management-edition-1-14-2014>
23. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» 2217а від 01.07.2015 [Електронний ресурс]. — Офіційний портал Верховної Ради України . — Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/>